

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΜΗΛΕΓΓΥΗΣ

Ενιαίος
Φορέας
Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
Πληροφορίες: Δημητρακοπούλου Π.
Ταχ. Δ/ση: Ακαδημίας 22 Τ.Κ. 10671
Τηλ/vo: 210 3729794
FAX: 210 3633666
e-mail :d.sintaxeon@efka.gon.gr

Α.Δ.Α.

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
Αθήνα, 24./11/2017 ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 43
Αριθ. Πρωτ. 1539281
Σ70 / 19

ΠΡΟΣ:

1. Τους Αποδέκτες του Πίνακα Α'
2. Την Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. Δ/ση Λειτουργίας & Υποστήριξης Εφαρμογών
Υποδιεύθυνση: Υποστήριξης Πελατών
Λυκούργου 10,
Τ.Κ. 10551 - Αθήνα
3. Υπομάδα Έργου Συντάξεων ΕΦΚΑ
Πατησίων 12, Τ.Κ. 10677 - Αθήνα

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Δ/σης, κ. Μπλέκου
Αγ. Κων/νου 5, Τ.Κ. 10431 - Αθήνα
2. «Ίριδα»,
Κολοκοτρώνη 4, Αθήνα - Τ. Κ. 10561

Θ Ε Μ Α: «Παράταση χορήγησης των συνταξιοδοτικών παροχών που έληξαν κατά τη διάρκεια αναμονής των ασφαλισμένων προς εξέτασή τους από τις υγειονομικές επιτροπές ΚΕ.Π.Α.».

Σχετική: Η εγκύκλιος 32/2017

Σας κοινοποιούμε το άρθρ. 28 «Παράταση χορήγησης αναπηρικής σύνταξης» του ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137 Α' / 13-9-2017) με το οποίο ρυθμίστηκε το ζήτημα που αφορά το ως άνω μέτρο, για την υλοποίηση του οποίου είχαν δοθεί οδηγίες με την εγκύκλιο 32/2017.

Συν/να: ΦΕΚ 137/Α' /13-9-2017

(σελ. 2321 & σελ. 2329, 2 φύλλα)

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΤΤΑΛΙΑΛΗ

Η ΑΝΑΠΛ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΑΠΟΝΟΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΤΗ-ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΦΚΑ

ΜΠΑΚΑΛΕΞΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Σεπτεμβρίου 2017

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 137

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4488

Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΜΕΡΟΣ Α΄
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ,
ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ν. 4387/2016
ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ**

**Άρθρο 1
Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016**

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) προστίθεται εδάφιο, με έναρξη ισχύος από 1.1.2017, ως εξής:

«Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και σε πρόσωπα που διορίζονται σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων με σχέση δημοσίου δικαίου. Εάν ο διορισμός των προσώπων αυτών έχει γίνει μέχρι και 31.12.2016 εφαρμόζεται ως προς την εργοδοτική εισφορά η 111482/0092/30.11.2016 κοινή υπουργική απόφαση (Β΄ 4005).».

2. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η προϋπόθεση συμπλήρωσης δεκαπέντε (15) ετών ασφάλισης για την καταβολή της εθνικής σύνταξης δεν ισχύει για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με τη συμπλήρωση χρόνου ασφάλισης μικρότερου των δεκαπέντε (15) ετών. Στην περίπτωση αυτή το ποσό της εθνικής σύνταξης δεν μπορεί να υπολείπεται αυτού που αντιστοιχεί στα δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης.».

3. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την 1.1.2002 μέχρι την έναρξη καταβολής της

σύνταξης του υπαλλήλου - λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση συνολικά έως πέντε (5) ετών ασφάλισης.

Για συντάξεις με έναρξη καταβολής από 1.1.2021, αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την 1.1.2002 μέχρι την έναρξη καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου - λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως δέκα (10) ετών ασφάλισης.».

4. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το συνολικό ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης, όπως αυτό προκύπτει σύμφωνα με το παρόν άρθρο, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών, όπως αυτές ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.».

**Άρθρο 2
Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 169/2007**

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του π.δ. 169/2007 (Α΄ 210) αντικαθίσταται ως εξής:

«Επίσης θεωρείται ως συντάξιμος χρόνος ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών ανατροφής παιδιών ηλικίας μέχρι έξι (6) ετών, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά με βάση τις οικείες διοικητικές διατάξεις και ο χρόνος της άδειας άνευ αποδοχών της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3528/2007 (Α΄ 26), με την προϋπόθεση της καταβολής από τον υπάλληλο των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών.».

2. Στο τέλος της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Το συνολικό ποσοστό της ως άνω μείωσης, κατά τη μεταβατική περίοδο σταδιακής αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης της παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015 (Α΄ 94), δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%.».

τητας της ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας, με την ίδια σχέση εργασίας και ανεξαρτητως ορίου ηλικίας. Αν δεν υπάρχει κενή θέση, η μετάταξη γίνεται με μεταφορά της θέσης που κατέχει ο μετασπώμενος σε κλάδο ή ειδικότητα της υπηρεσίας του, αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας του τίτλου σπουδών που κατέχει, ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται αναλογικά η κείμενη περί μετατάξεων νομοθεσία.

Άρθρο 26

Όργανα ΕΦΚΑ κατά το ν. 1418/1984 (Α' 23)

1. Ορίζονται στον ΕΦΚΑ ως «Προϊστάμενη Αρχή» η Διεύθυνση Στέγασης και Τεχνικών Υπηρεσιών του ΕΦΚΑ, ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» το Τμήμα Κατασκευών του ΕΦΚΑ και ως «Τεχνικό Συμβούλιο» το Τεχνικό Συμβούλιο του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, σύμφωνα με το ν. 1418/1984 (Α' 23). Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται αναλογικά το π.δ. 170/1987 (Α' 84). Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για την εφαρμογή του παρόντος, ιδίως ο ορισμός των αποφαινόμενων οργάνων σε περίπτωση τροποποίησης της οργανωτικής διάρθρωσης του ΕΦΚΑ.

2. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει την 1.1.2017.

Άρθρο 27

Ενιαιοποίηση προϋποθέσεων καταβολής σύνταξης σε περιπτώσεις ποινικής καταδίκης του δικαιούχου

Προκειμένου για τα πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, η καταβαλλόμενη σύνταξη αναστέλλεται για όσο διάστημα ο συνταξιούχος εκτίει περιοριστική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη του ενός (1) έτους και εφόσον το αδίκημα για το οποίο καταδικάσθηκε στρέφεται κατά ασφαλιστικού φορέα. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη μεταβιβάζεται στους τυχόν δικαιούχους αυτής, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τη συνταξιοδότηση λόγω θανάτου. Τα οικονομικά αποτελέσματα της παρούσας διάταξης αρχίζουν από την 1η ημέρα του επόμενου μήνα από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται.

Άρθρο 28

Παράταση χορήγησης αναπηρικής σύνταξης

Το άρθρο 66 του ν. 4144/2013 (Α' 88) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 66

Στις περιπτώσεις λήξης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας και εφόσον εκκρεμεί στις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές ΚΕΠΑ ιατρική κρίση, χωρίς υπαιτιότητα των ασφαλισμένων, το δικαίωμα συνταξιοδότησής τους λόγω αναπηρίας παρατείνεται για έξι (6) μήνες, με το ίδιο ποσό που ελάμβαναν οι συνταξιούχοι πριν από τη λήξη του δικαιώματος, εφόσον κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα είχαν κριθεί από την υγειονομική επιτροπή με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%. Εάν κριθεί από τις υγειονομικές επιτροπές των

ΚΕΠΑ ότι αυτοί δεν φέρουν συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας ή φέρουν μικρότερο ποσοστό αναπηρίας από το προγενεστέρως κριθέν, οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές αναζητούνται άτοκα, δια συμψηφισμού, με μηνιαία παρακράτηση 20% από τις τυχόν χορηγούμενες συνταξιοδοτικές παροχές, ενώ στην περίπτωση που δεν χορηγούνται παροχές, αναζητούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Η ανωτέρω ρύθμιση εφαρμόζεται και για όλα τα επιδόματα που χορηγούνται λόγω αναπηρίας, καθώς και για τις συντάξεις με αιτία την αναπηρία, ενώ παράλληλα παρατείνεται και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσων εμπύπτουν στο παρόν άρθρο. Η ισχύς του άρθρου αυτού αρχίζει την 1.7.2017.».

Άρθρο 29

Τροποποίηση του άρθρου 30 του ν. 1469/1984 (Α' 111)

Το άρθρο 30 του ν. 1469/1984 (Α' 111) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο/η ανασφάλιστος/η διαζευγμένος/η σύζυγος δικαιούται να διατηρήσει, ως άμεσα ασφαλισμένος, το δικαίωμα παροχών ασθένειας σε είδος από τον ΕΟΠΥΥ ή άλλο φορέα κοινωνικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, που είχε κατά το χρόνο λύσης του γάμου ο έτερος σύζυγος, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) Ο γάμος λύθηκε μετά τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας του, και
β) δεν καλύπτεται άμεσα ή έμμεσα για παροχές ασθένειας σε είδος από τον ΕΟΠΥΥ ή άλλο ασφαλιστικό φορέα ή το Δημόσιο.

2. Για τη διατήρηση του δικαιώματος των παροχών ασθένειας σε είδος, σύμφωνα με την παράγραφο 1, ο ενδιαφερόμενος καταβάλλει μηνιαία ασφαλιστική εισφορά υπέρ υγειονομικής περίθαλψης ως εξής:

α) Στον ΕΦΚΑ, για παροχές σε είδος από τον ΕΟΠΥΥ, σε ποσοστό 6,45% επί του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών,
β) στο Δημόσιο σε ποσοστό 6,45% επί του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών,

γ) στους λοιπούς ασφαλιστικούς φορείς, την προβλεπόμενη από τους οικείους κανονισμούς εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη υπέρ υγειονομικής περίθαλψης που υπολογίζεται επί του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

3. Το ασφαλιστικό δικαίωμα ασκείται από τον ενδιαφερόμενο μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία έκδοσης της οριστικής απόφασης διαζυγίου.».

Άρθρο 30

Απαλλαγή από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη σε σεισμόπληκτους

Οι κάτοικοι του οικισμού Βρίσα της Δημοτικής Ενότητας Πολιχνίτου του Δήμου Λέσβου του νομού Λέσβου, όπως προκύπτουν από την τελευταία απογραφή, απαλλάσσονται πλήρως από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη από 1.6.2017 έως 31.5.2019, υπό τους όρους και